

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ

Анотація. Розглянуто та охарактеризовано особливості організаційної структури вітчизняного машинобудівного комплексу.

Аннотация. Рассмотрены и охарактеризованы особенности организационной структуры отечественного машиностроительного комплекса.

Annotation. The author discussed and described features of the organizational structure of the domestic machine-building complex.

Ключові слова: організаційна структура, галузь промисловості.

На сучасному етапі постіндустріального суспільства, коли на зміну четвертому технологічному укладу швидкими темпами приходять п'ятий та шостий більш досконалі та прогресивні інформаційно-аналітичні та інтелектуально-інноваційні уклади, розвиток машинобудівного комплексу як високопродуктивної інноваційноспрямованої та соціальновідповідальної галузі є одним з першочергових стратегічних напрямків розбудови успішної конкурентоспроможної та економічно незалежної держави.

Будучи ключовим елементом у забезпеченні переходу традиційних галузей економіки на принципово нову технологічну базу, машинобудівний комплекс характеризується рядом проблем, серед яких є недостатня інвестиційна діяльність, порівняно низька рентабельність, неефективна структура основних засобів підприємств машинобудування, невикористовувані виробничі площі, дефіцит грошових ресурсів (низька кредитна та інвестиційна привабливість) для реалізації програм стратегічних перетворень, неефективна виробнича кооперація промислових підприємств, нестача висококваліфікованих кадрів, недостатня підтримка уряду, слабка технічна оснащеність для виробництва сучасної й високотехнологічної продукції машинобудування, несприятлива макроекономічна кон'юнктура, високий рівень використання імпортних комплектуючих у виробництві продукції окремих галузей машинобудування, гальмування розвитку, зумовлене недостатнім упровадженням нових технологій через ряд причин тощо.

Характеризуючи машинобудування як господарську галузь, важливо зазначити подвійність існуючого підходу до сучасного визначення поняття "галузь промисловості". Класично до галузі промисловості входили підприємства, поєднані подібністю перероблюваної сировини, основних технологічних процесів і призначення продукції. Однак останнім часом усе частіше про галузь промисловості економісти говорять як про більш-менш розгалужений міжгалузевий комплекс, що включає безпосередньо саме виробництво, транспортні підрозділи, взаємозв'язки з іншими галузями реального сектора економіки.

Галузь машинобудування передбачає сукупність виробничих підприємств і організацій, для яких характерні єдність техніко-економічного призначення виготовлюваної продукції, однорідність виробничо-технологічної бази, специфічність складу кадрового потенціалу та умов виробництва із властивими для підприємств машинобудування міжгалузевими зв'язками. Як галузь національної економіки машинобудування має такі характерні риси:

продукція цієї галузі призначена для механізації й автоматизації виробничих процесів у різних галузях національного господарства;

багатономенклатурність галузі, що викликає необхідність випуску виробів у складі єдиних серій;

багатоопераційність технологічних процесів виготовлення продукції;

висока наукомісткість галузі, де історично склалося так, що науково-технологічне обслуговування продукції від фундаментальних досліджень до розробки технологій і спеціального технологічного встаткування підприємства машинобудування проводили, використовуючи власні можливості [1].

Структура машинобудівного комплексу є достатньо розгалуженою, однак має непостійний характер, через те що з часів незалежності України вона тричі змінювалась.

Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) є складовою системи національних класифікаторів. Розроблення КВЕД здійснено на базі міжнародної статистичної класифікації видів діяльності Європейського Союзу – Nomenclature of Activities European Community (NACE, Rev.1, mod.7). Зміни до КВЕД на міжнародному рівні, головним чином, стосуються методологічного супроводження класифікації [2].

Значною перевагою КВЕД перед ЗКГНГ для промисловості в цілому та для машинобудування зокрема є те, що для виділення галузей економіки використовуються рівні секція та підсекція, що позначаються прописними латинськими літерами. Машинобудівний комплекс іменується як машинобудування, що уособлює в собі виробництво машин та устаткування, їх ремонт, монтаж і т. п.

З погляду організаційної структури машинобудівний комплекс включає три великі структурно-технологічні блоки:

металообробка й міжгалузеві виробництва. На цій стадії виготовляються первинні елементи майбутнього встаткування. Це – перший переділ машинобудівного виробництва;

власне машинобудування – другий переділ машинобудівного комплексу, який передбачає з перших елементів, отриманих у процесі металообробки, збір вузлів устаткування, а потім саму машину;

машиносервіс, що включає монтаж і переналагодження устаткування, його технічне обслуговування й ремонт.

Основним вагомим бар'єром розвитку машинобудування є значна диспропорція у відповідності сучасного стану техніко-технологічного потенціалу тим вимогам, які пред'являє економічно-інноваційне суспільство галузі машинобудування. Така проблема вимагає формування дієвої стратегії трансформації сучасного машинобудування в потужний якісно новий конкурентоспроможний вітчизняний комплекс, спроможний до ефективного та результативного розвитку в умовах інтеграції, технологізації та глобалізації світу.

Література: 1. Машинобудування в Україні: тенденції, проблеми, перспективи / за заг. ред. чл.-кор. НАН України Б. М. Данилишина. – Ніжин : Вид-во "Аспект-Поліграф", 2007. – 308 с. 2. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/Jul08/03.htm>.